

LGBT+-rettigheder i Polen - en sag for EU?

Flere byer, kommuner og provinser i den sydøstlige del af Polen har vedtaget politiske erklæringer, som støtter traditionelle familieformer eller vender sig imod det, de kalder "LGBT-ideologi". Det har ført til fornyede diskussioner om, hvorvidt EU skal sanktionere medlemslande, der ikke overholder EU's værdier.

EU's grundlæggende værdier er skrevet ind i Lissabontraktatens artikel 2:
Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er medlemslandenes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem mænd og kvinder.

EU's medlemslande er forpligtet til at overholde artikel 2, og EU kan sanktionere et medlemsland, der diskriminerer minoriteter som f.eks. LGBT+ personer. Den mest vidtgående sanktion er, at EU's Ministerråd kan fratage et medlemsland nogle af de rettigheder, der følger af EU-medlemskabet (Lissabontraktatens artikel 7). Landet kan f.eks. få frataget sin stemmeret midlertidigt, hvis det groft og vedvarende krænker EU's grundlæggende værdier. Dette er dog et stort skridt og kræver enstemmighed blandt de øvrige medlemslande.

EU kan også bruge mindre vidtgående sanktioner. Først og fremmest kan Europa-Kommissionen føre sager ved EU-domstolen. Den kan ikke håndhæve Lissabontraktatens artikel 2 som sådan, men en række af EU's grundlæggende værdier som f.eks. ikke-diskrimination fremgår også andre steder i EU's traktater. Europa-Kommissionen kan derfor føre traktatkrænkelssager over for medlemsstater, som gennemfører politikker, der diskriminerer.

Taber et medlemsland en sag ved EU-Domstolen, kan det blive pålagt at ændre sin lovgivning. Hvis det ikke sker, kan landet blive idømt bøder. Denne sanktionsmulighed kræver, at den pågældende politik ikke bare er i strid med EU's grundlæggende værdier, men også mere konkrete artikler i Lissabontraktaten.

I konkrete tilfælde kan Europa-Kommissionen også give afslag på ansøgninger om økonomisk støtte til projekter, som ikke lever op til kravene om ikke-diskrimination.

Hvad er EU's reaktioner?

Europa-Parlamentet har fordømt LGBT-fri zoner i Polen og det samme har Europa-Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, som i en tale sagde: *"LGBTQI-free zones are humanity free zones. And they have no place in our union"*.

Konkret har Europa-Kommissionen givet afslag på støtte til EU-projekter i seks polske byer, fordi byerne ifølge Kommissionen ikke kunne garantere, at projekterne var i tråd med kravet om ikke-diskrimination.

Sideløbende har Kommissionen fremlagt en strategi for ligestilling af LGBTQI-personer, hvor den foreslår ny og bindende lovgivning, der skal sikre seksuelle minoriteter imod diskrimination. Strategien varsler nye tiltag i beskyttelsen af LGBT-personers rettigheder, f.eks. anerkendelse af forældreskab på tværs af landegrænser og kriminalisering af hadtale.

EU's medlemslande har dog svært ved at blive enige om, hvordan ord som beskyttelse mod diskrimination skal fortolkes og implementeres. Landene fortolker de grundlæggende værdier forskelligt - særligt på områder, hvor kompetencen til at lovgive ligger hos medlemsstaterne og ikke hos EU.

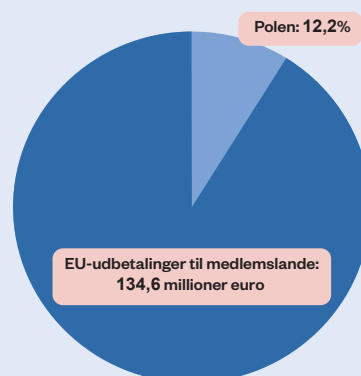
Hvad siger Polens regering?

Polens regering siger, at Polen tilslutter sig princippet om lige behandling af alle mennesker og modsætter sig enhver form for diskrimination, også når det gælder køn og seksuel orientering.

Regeringen lægger vægt på, at de lokale erklæringer ikke er juridisk bindende dokumenter, men udelukkende en manifestation af friheden til at udtrykke synspunkter, som alle i Polen har ret til, såfremt de ikke undergraver andres rettigheder og friheder.

Den polske regering siger også, at eventuelle tvister om erklæringerne afgøres ved polske domstole, at udvalgte erklæringer bliver undersøgt af landets øverste forvaltningsdomstol, og at der ikke er ensartede afgørelser i spørgsmålet om, hvorvidt erklæringerne er i strid med Polens grundlov.

EU-STØTTE TIL POLEN (2019)

Kilde: Europa-Kommissionen

Kan EU tilbageholde midler?

Som noget nyt har EU med aftalen om det flerårige budget indført en mulighed for at tilbageholde EU-midler til medlemsstater, hvor retsstaten er under særligt pres. Det kan ske i tilfælde, hvor svækkelsen af retsstaten betyder, at der er risiko for, at et medlemsland kan svindle med EU-midler, uden at blive straffet.

Denne sanktionsmulighed er dog ikke umiddelbart relevant i forhold til at beskytte LGBT+-personer imod diskrimination.